

Missionaria Bibliographica Selecta

ROZSZERZANIE SIĘ CHRZEŚCIJAŃSTWA, (tytuł oryginału: THE EXPANSION OF CHRISIANITY, przeł. Tadeusz Szafrąński), red. Timothy Yates, teolog anglikanin – specjalista naukowy w dziedzinie misjologii, Warszawa, Instytut Wydawniczy Pax, 2005, ss. 192.

Prezentowana książka: *Rozszerzanie się chrześcijaństwa* Timothy Yatesa to kalendarium ewangelizacji świata, które może zainspirować czytelnika nie tylko z powodu niewielkiego rozmiaru kompendium, ale z racji interdyscyplinarnego znanstwa przedmiotu i ciągłości ściśle określonych informacji ujętych przez autora w geograficzno-treściowym układzie kompozycyjnym. Takie podejście nie tylko wyczerpuje temat dotyczący proklamacji diaspory chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim i porządkuje zakres świadectw heroiczności jej pierwszych wyznawców, lecz stanowi inspirację dla zapoznania się z dziejami średniowiecznego rozkwitu chrześcijaństwa i jego kontynuacji sięgającej XX wieku.

Sądzę, że zastosowana zasadność chronologiczno-faktograficznego spisu treści (s. 5), występująca we wprowadzeniu (s. 6-7) i w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania, nie tylko zaciekawi tekstem autora, materiałem

źródłowym (starożytnych, średniowiecznych i nowożytnych historyków, misjonarzy, i geograficznych odkrywców) ale i uszczegółowi: mapami, malowidłami, zdjęciami, hagiografią niektórych świętych i poszerzy zapiskami zamieszczonymi na marginesie rozdziałów, informacjami zawartymi w chronologii (s. 184-185), wykazie skrótów (s. 185), literaturze uzupełniającej (s. 186), indeksie osób (nie obejmujących tekstów na marginesach, s. 187-191) i ekspozycji skatalogowanych zdjęć (s. 192). Myślę, że edycja nie ograniczy się jedynie do wąskiej grupy zainteresowanych, ale dotrze do szerokiego kręgu odbiorców.

Myślę, że adresat pozycji, dostrzegając zamierzenie autora oddające sens i istotę ewangelicznego ducha książki Timothy Yatesa (z wyjątkiem pobieżnych faktów historycznych mówiących o konfrontacji chrześcijaństwa przełomu VII i VIII stulecia z religią islamu), przekona się o sile determinacji pionierów misji (św. Piotra i Pawła, św. Kolumbana, św. Wilibrorda, św. Franciszka Ksawerego, Jona Eliota, Wiliama Careya czy Mery Slessora), którzy otwarci na słowa imperatywu Chrystusa: *Przyjdą ze wschodu i z zachodu, z północy i południa, i siądą za stołem w królestwie Bożym* (Łk 13,29), znacząco przyczynili się do rozwoju opus Dei na ziemi (s. 8).

Biorąc pod uwagę rezultat takiego działania uwytatniony przez Yatesa we wprowadzeniu (s. 6-7) i w pierwszym rozdziale zatytułowanym „Świat śródziemnomorski” (s. 8-23), można mieć odczucie, że usystematyzowany dokument dziejów oraz zaakcentowana apologia pierwotnego Kościoła, mająca swoje odniesienie w rozdziale drugim „Azja do roku 1500” (s. 24-44), na tyle dobitnie podkreśla ważkość posłannictwa misyjnego św. Tomasza (s. 25), kontynuowanego przez zakon: franciszkański, dominikański i jezuicki (s. 44), że czytelnik, kierowany tym obiektywizmem oraz motywowany racjami Marcina Lutera, z pewnością wyrobi sobie pogląd zarówno o czasach świetności „Europy do roku 1500” (s. 45-67), przedstawiony w rozdziale trzecim, jak i we właściwym świetle zreflektuje się na treści odnoszące się do czasów misyjnej ekspansji Vasco da Gamy do Indii i Krzysztofa Kolumba do Afryki (s. 67).

Uważam, że podjęty przez Timothy Yatesa aspekt interpretacji historycznej w rozdziale zatytułowanym „Afryka” (s. 68-87) i „Ameryka” (s. 88-109) oraz kolejnych „Europa w latach 1500-1900” (s. 110-123), „Azja w latach 1500-1900” (s. 124-145), i „Oceania” (s. 146-165), będzie istotnym przyczynkiem dla pogłębionej analizy, świadczącym o słuszności prawa dla egzystencjalnej autonomii czarnego lądu. W ten sposób adresat, przyjmując rzeczowe stanowisko dystansu i retrospekcji wyeksponowane w ostatnim rozdziale „Wiek XX – wiek Afryki” (s. 166-183), będzie mógł odciąć się od aprobowanej przez stulecia postawy negatywnie pojmowanej ekspansji kolonialnej.

Uznając słuszność dziejowo-misyjnej teorii *fali* Kennetha Latourette’a i statystyczną wielkość sięgającą szacunkowo 2 miliardów (33%) współbraci etnicznych świata (s. 7), czytelnik nie tylko będzie

miał możliwość uznania owego fenomenu Davida Barreta zamieszczonego w *Word Christian Encyclopedia*, ale uwrażliwiony na postulowaną przez autora kulturową współzależność, będzie gotowy przyjąć orędzie Chrystusa: *Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu* (Mk 16,15) na ziemi.

TERESA MARIA KĘPSKA

Marek Pasiuk SAC, Wanda Pasiuk-Bronikowska, Tadeusz Bronikowski,
AFRYKAŃSKA MOZAIKA, Ząbki,
Apostolicum 2006, ss. 146.

Afrykańska Mozaika opowiada o pracy misjonarza w Zairze (obecnie Demokratyczna Republika Konga). Przedstawia codzienność ludzi pogrążonych w biedzie i potrzebujących pomocy. Niezwykłość tej pozycji możemy rozpoznać już po jej autorach. Żartobliwie można ją określić mianem książki rodzinnej, gdyż do jej napisania ks. Marek Pasiuk zaprosił swoją stryjeczną siostrę – Wandę Pasiuk-Bronikowską oraz jej męża, Tadeusza Bronikowskiego. Oboje są emerytowanymi chemikami i mają doświadczenie naukowe w dziedzinie ochrony środowiska. Praca badawcza pozwoliła im na szereg podróży po świecie. Książd Marek Pasiuk jest pallotyńcem, który po wieloletniej posłudze misyjnej pracuje obecnie w Pallotyńskim Sekretariacie Misyjnym w Ząbkach.

Pozycję, która ukazuje zakątek Afryki centralnej, wydało w 2006 roku, w serii Biblioteki Misyjnej SAC, pallotyńskie Wydawnictwo Apostolicum z okazji 100-lecia działalności zgromadzenia w Polsce. Książka składa się z sześciu rozdziałów oraz dodatku *Refleksji Padri Marko*. Na ostatnich stronach znalazła się reklama